

สภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยวที่กระทบต่อศักยภาพการท่องเที่ยวของเมืองชะอำ

Tourism Environment Affecting Tourism Potential of Cha-am City

ดาร์ณ พรหมณ์แก้ว (Daran PhramKaew)*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำ 2) ศึกษาความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเมืองชะอำ 3) ศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำ และ 4) ศึกษาปัจจัยทางสภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวและความพึงพอใจในการท่องเที่ยวที่มีผลต่อศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำเป็นโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน คือ ข้อมูล เชิงปริมาณ ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในเมืองชะอำ จำนวน 400 คน และข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหาร ประธานชุมชน รวมถึงผู้ประกอบการ นักธุรกิจ จำนวน 15 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเมืองชะอำ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวของเมืองชะอำโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

4. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางข้อมูลสภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว เมืองชะอำ พบว่า ปัจจัยทางข้อมูลสภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำ ที่มีผลต่อความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเมืองชะอำ ได้แก่ สภาพแวดล้อมด้านสังคม สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ และสภาพแวดล้อมด้านวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 76.80 ($R^2 = .768$)

4.1 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเมืองชะอำที่มีผลต่อศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำ ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ สิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ กิจกรรมต่าง ๆ และที่พัก คิดเป็นร้อยละ 75.90 ($R^2 = .759$)

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

This article is part research Division of Public Administration, of Humanities and Social Sciences, of Phetchaburi Rajabhat University E – mail address : kukkik51@hotmail.com.

4.2 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำที่มีผลต่อ ศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำได้แก่ ด้านสังคม ด้านกายภาพ และด้านวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 71.40 ($R^2 = .714$)

คำสำคัญ : ศักยภาพการท่องเที่ยว, เมืองชะอำ, สภาพแวดล้อมในทางการศักยภาพการท่องเที่ยวท่องเที่ยว, ความพึงพอใจในการท่องเที่ยว

Abstract

The objectives of this research were to study : 1) environment in developing tourism potential at Cha-am City tourism, 2) satisfaction on Cha-am City tourism, 3) tourism potential in Cha-am City, and 4) environmental factors in developing tourism potential and tourists' satisfaction of tourism affecting tourism potential of Cha-am City. The mixed methods research was applied in this study by using quantitative methodology for collecting preliminary data from 400 tourists having visited Cha-am City, and the qualitative methodology was used for collecting data, using an interview form, from 15 key informants consisting of administrators, community presidents, entrepreneurs, and businessmen. The data were analyzed by using percentage, mean, and standard deviation. The data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The research results were as follows:

1. The environment in developing tourism potential of Cha-am City was overall at a moderate level.
2. The satisfaction on Cha-am City tourism was overall at a high level.
3. The tourism potential of Cha-am City was at a moderate level.
4. The environmental factors affecting tourists' satisfaction were social environment, physical environment, and cultural environment. 76.80 % ($R^2 = .768$)

4.1 The aspects of tourists' satisfaction affecting tourism potential of Cha-am City were attractions, travel facilities, various facilities, various activities, and accommodations. 75.90 % ($R^2 = .759$).

4.2 The aspects of tourism environment affecting potential of Cha-am City were social aspect, physical aspect, and cultural aspect. 71.40 % ($R^2 = .714$).

Keywords : Tourism potential, Cha-am City, developing tourism potential of Cha-am City, satisfaction on Cha-am City tourism

บทนำ

ในปัจจุบันพื้นที่ด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่แถบชายฝั่งอ่าวไทยซึ่งอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร ซึ่งก็คือ อำเภอลำเภอบึง จังหวัดเพชรบุรี นั้นจากการสำรวจธุรกิจโรงแรมในเมืองท่องเที่ยวทั้งหัวหิน ชะอำ พบว่า อัตราการเข้าพักอยู่ในเกณฑ์ที่สูงมาก โดยเฉพาะช่วงวันหยุดยาว โรงแรมมีอัตราเข้าพักเต็ม 100% โดยในส่วนของโรงแรมระดับ 4-5 ดาวส่วนใหญ่จะเป็นตลาดยุโรปเป็นหลัก ขณะที่โรงแรมระดับ 3 ดาวนั้นจะเป็นตลาดคนไทยเป็นหลัก นอกจากธุรกิจด้านโรงแรมที่เฟื่องฟูแล้ว ธุรกิจด้านคอนโดมิเนียมและอาคารชุดต่างๆ ก็ได้รับความนิยมตามมาด้วย ซึ่งจากการสำรวจจากสถาบัน Knight Frank พบว่า ตลาดคอนโดมิเนียมบริเวณเมืองพักผ่อนตากอากาศยังขยายตัวได้ดีโดยเฉพาะคอนโดระดับกลางถึงบน ในส่วนของผู้ประกอบการนั้นได้เริ่มหันมาให้ความสนใจพื้นที่บริเวณ ชายฝั่งตอนใต้ของชะอำและหัวหินมากขึ้น อีกทั้งชาวกรุงเทพและนักลงทุนชาวต่างชาติยังคงให้ความสนใจซื้ออสังหาริมทรัพย์บริเวณหัวหิน ชะอำ และปราณบุรีอย่างต่อเนื่อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นบ้านหลังที่สองและเพื่ออยู่อาศัยเอง ด้วยปัจจัยสนับสนุนจากความสะดวกสบายในการเดินทางจากกรุงเทพ ในขณะเดียวกันเมื่อมีโครงการคอนโดมิเนียมเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากอาจส่งผลให้เกิดการแข่งขันสูงขึ้นตามไปด้วย (Knight Frank Research,2012)

แต่หากพิจารณาจากวงจรของการพัฒนา (Development Life Cycle) พบว่า การพัฒนาสามารถนำไปสู่ความเสื่อมได้หากการพัฒนานั้นหยุดนิ่ง ซึ่งสภาพการณ์ของการพัฒนานำไปสู่ความเสื่อมทรานั้น ปัจจุบันก็พบได้ตามเมืองท่องเที่ยวต่างๆ ทั่วประเทศที่สื่อเค้าวจะเกิดความรุนแรงในอนาคตซึ่งแปรผันตามกับความต้องการในการท่องเที่ยวที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งปัญหาเหล่านั้นได้แก่ ปัญหาแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ ที่มีอยู่กระจุกกระจายทั่วไป ซึ่งอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานต่างๆ กัน จึงทำให้แหล่งธรรมชาติขาดผู้ดูแลอย่างทั่วถึง นอกจากนี้ผู้ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ท่องเที่ยวและแหล่งธรรมชาติบางแห่งยังขาดความรู้ความเข้าใจและขาดการบริหารจัดการที่ดี เช่น เจ้าหน้าที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ได้กำหนดไว้ และขาดความรู้ ความเข้าใจ รวมถึงขาดการประสานงาน ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้เกิดการขาดความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในท้องถิ่น เช่น ภาคเอกชนหรือประชาชนในท้องถิ่นไม่ยอมปฏิบัติหรือให้ความร่วมมือกับรัฐ รวมทั้งพยายามหลีกเลี่ยงข้อกฎหมาย ที่มีอยู่ ประชาชนมีความตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม แต่ยังคงขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ จึงทำให้มีการเข้าไปใช้ประโยชน์ พื้นที่เป็นลักษณะอย่างไม่ยั่งยืนและทำลายคุณค่าของแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์โดยไม่ตั้งใจ

จากสภาพปัญหาต่างๆ ของพื้นที่ท่องเที่ยวของชะอำ ดังกล่าวข้างต้น ในพื้นที่เมืองชะอำเท่านั้น แต่ยังขยายออกไปยังพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรอบนอก ทำให้การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาพื้นที่ยังมีข้อจำกัดด้านกฎหมาย ระเบียบการบริหารงาน และปัญหาการประสานงาน ทำให้ขาดความคล่องตัวในการพัฒนาเมืองชะอำให้ดีขึ้นได้ นอกจากนี้ปัญหาโครงสร้างพื้นฐานมีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงานของภาครัฐ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานส่วนกลาง ซึ่งเป็นการกีดกันอำนาจหน้าที่ของชะอำและศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้วยเหตุที่กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่า ชะอำเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องแต่การเจริญเติบโตนั้นจะต้องคงความเหมาะสมในหลายๆ ด้าน ประกอบกับการศึกษานโยบายสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวของรัฐบาลไทยและต่างประเทศ จึงทำให้ผู้วิจัยเห็นแนวทางจำเป็นที่จะต้องหาวิธีการในการจัดระบบเมืองท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ โดยสามารถดำเนินการพัฒนาได้อย่างถูกต้องหลักของการบริหารเมืองท่องเที่ยวและการจัดการภาครัฐแนวใหม่ในปัจจุบันอีกทั้งที่สำคัญที่สุดคือแนวทางการพัฒนานั้นจะต้องสามารถสอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของชะอำในทุกด้าน โดยผู้วิจัยเห็นว่าหากเมืองชะอำซึ่งเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์และมีความสำคัญเมืองหนึ่งของประเทศ จะสามารถมีรูปแบบในการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อชุมชนและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

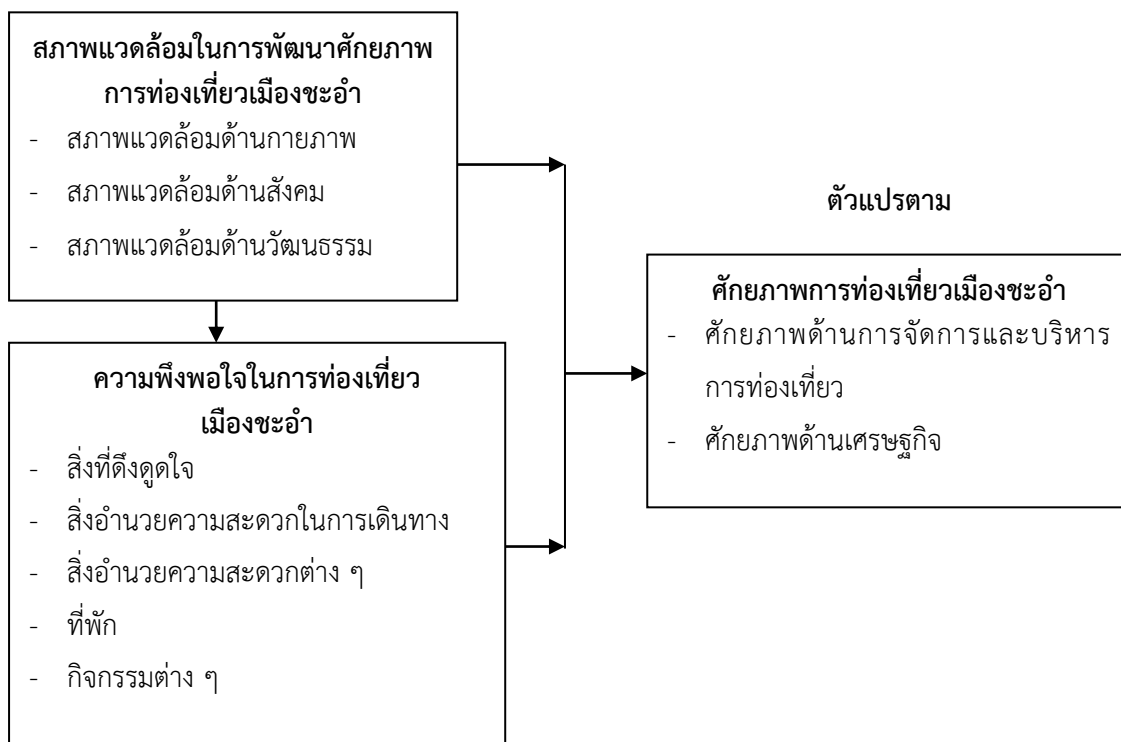
1. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำ
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเมืองชะอำ
3. เพื่อศึกษาปัจจัยทางสภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวและความพึงพอใจในการท่องเที่ยวที่มีผลต่อศักยภาพการท่องเที่ยว

สมมติฐาน

1. ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวมีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว
2. ความพึงพอใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวมีผลต่อศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำ
3. สภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำที่มีผลต่อศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง สภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยวที่กระทบต่อศักยภาพการท่องเที่ยวของเมืองชะอำ ซึ่งผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Research) เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บข้อมูลตัวอย่างประกอบด้วย นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในเมืองชะอำ การวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหาร ประธานชุมชน รวมถึงผู้ประกอบการ นักธุรกิจ จากนั้นนำผลที่ได้ มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการนำเสนอเป็นข้อความพรรณนา โดยผู้วิจัยได้ดำเนิน การศึกษาค้นคว้าเป็นลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในเมืองชะอำ จำนวน 400 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการเพื่อให้เลือกตอบ (Check List) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและอาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของเมืองชะอำในด้านต่างๆ 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านกายภาพ 2) ด้านสังคม และ 3) ด้านวัฒนธรรม

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเมืองชะอำใน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านสิ่งที่ดึงดูดใจ 2) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ 4) ด้านที่พัก และ 5) ด้านกิจกรรมต่างๆ

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำ 2 ด้าน ประกอบด้วย 1) ศักยภาพด้านการจัดการและบริหารการท่องเที่ยว 2) ศักยภาพด้านเศรษฐกิจ

ลักษณะคำถามตอนที่ 2-4 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ตัวเลือก ตามตามทฤษฎีการสร้างเครื่องมือของ Likert ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง มีระดับการเห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับการเห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง มีระดับการเห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง มีระดับการเห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง มีระดับการเห็นด้วยน้อยที่สุด

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยได้ค้นคว้าจากเอกสาร โดยศึกษาจากหนังสือ บทความ วารสาร ผลงานวิจัย ตลอดจนเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) ซึ่งการสัมภาษณ์ครั้งนี้กำหนดแนวทางการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) ส่วนผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้บริหารและประธานชุมชนในเขตเทศบาลเมืองชะอำ จำนวน 5 คน 2) ผู้ประกอบการ เจ้าของธุรกิจ ในเขตเทศบาลเมืองชะอำ จำนวน 10 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 15 คน

3. การสร้างเครื่องมือในการศึกษา

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารแนวคิดที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาสร้างแบบสอบถามและกำหนดรูปแบบของแบบสอบถามให้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิดที่ได้กำหนดไว้เพื่อตรวจสอบหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามรายข้อกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะวัด (Index of Item-objective congruence: IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67-1.00 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำผลมาวิเคราะห์ หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .932 นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาค่าความเชื่อมั่นไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ในการวิจัยครั้งนี้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการเพื่อให้เลือกตอบวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 สภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของเมืองชะอำในด้านต่างๆ นำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยได้

4.3 ความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเมืองชะอำ นำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยได้

4.4 ศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำ นำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยได้

4.5 การวิเคราะห์ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจในการท่องเที่ยว รวมทั้งวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจในการท่องเที่ยวที่มีต่อศักยภาพการท่องเที่ยวของเมืองชะอำ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน เพื่อตรวจสอบว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเอง โดยพิจารณาจากค่า Tolerance และค่า VIF (Variance Inflation Factor) และแสดงผลวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการศึกษา

สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ

1. สภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านกายภาพ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านสังคม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และด้านวัฒนธรรมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำ โดยรวมและรายด้าน

สภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ชายหาดชะอำ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1. ด้านกายภาพ	3.54	0.71	มาก	1
2. ด้านสังคม	3.42	0.80	ปานกลาง	2
3. ด้านวัฒนธรรม	3.40	0.99	ปานกลาง	3
โดยรวม	3.45	0.75	ปานกลาง	

2. ความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเมืองชะอำ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านที่พัก มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านสิ่งที่ดึงดูดใจ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านกิจกรรมต่างๆ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเมืองชะอำ โดยรวมและรายด้าน

ความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเมืองชะอำ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1. ด้านสิ่งที่ดึงดูดใจ	3.72	0.82	มาก	2
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง	3.33	0.84	ปานกลาง	5
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ	3.61	0.85	มาก	3
4. ด้านที่พัก	3.84	0.72	มาก	1
5. ด้านกิจกรรมต่างๆ	3.51	0.86	มาก	4
โดยรวม	3.60	0.68	มาก	

3. ศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านเศรษฐกิจ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการจัดการและบริการการท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำ โดยรวมและรายด้าน

ศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1. ด้านการจัดการและบริการการท่องเที่ยว	3.33	0.87	ปานกลาง	2
2. ด้านเศรษฐกิจ	3.65	0.78	มาก	1
โดยรวม	3.49	0.74	ปานกลาง	

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวมีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

ก่อนการวิเคราะห์ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวมีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อตรวจสอบว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเอง โดยพิจารณาจากค่า Tolerance และค่า VIF (Variance Inflation Factor) และแสดงผลวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) รายละเอียดแสดง ดังนี้

ค่า Tolerance มีค่าตั้งแต่ 0.264 ถึง 0.511 ซึ่งมีค่าไม่เกิน 1 แสดงว่าตัวแปรปัจจัยทางสภาพแวดล้อมการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กันน้อย และเมื่อพิจารณาค่า VIF มีค่าอยู่ระหว่าง 1.956 ถึง 3.788 ซึ่งมีค่าไม่เกิน 10 แสดงว่า ตัวแปรปัจจัยทางสภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กันน้อย จึงสามารถทำการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณได้ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4. ค่า Tolerance และค่า VIF ของการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยทางสภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมการท่องเที่ยว	Tolerance	VIF
1. สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ (X_1)	0.511	1.956
2. สภาพแวดล้อมด้านสังคม (X_2)	0.264	3.788
3. สภาพแวดล้อมด้านวัฒนธรรม (X_3)	0.322	3.105

ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจในการท่องเที่ยว ได้แก่ สภาพแวดล้อมด้านสังคม (X_2) โดยมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.178 สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ (X_1) โดยมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.384 และสภาพแวดล้อมด้านวัฒนธรรม (X_3) รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยทางสภาพแวดล้อมการท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวโดยภาพรวม (X_{tot})

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้า สมการตามลำดับความสำคัญ	B	S.E.	β	t	Sig
สภาพแวดล้อมด้านสังคม (X_2)	0.178	0.040	0.209	4.435	0.000**
สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ (X_1)	0.384	0.033	0.399	11.791	0.000**
สภาพแวดล้อมด้านวัฒนธรรม (X_3)	0.258	0.029	0.373	8.751	0.000**
ค่าคงที่				0.760	
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R)				0.876	
ประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2)				0.768	
ประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว				0.766	
ความคลาดเคลื่อนในการทำนาย				0.33127	

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมการการถดถอยในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y}_{tot} = 0.760 + 0.178 (X_2) + 0.384 (X_1) + 0.258 (X_3)$$

สมการการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_{tot} = 0.209 (X_2) + 0.399 (X_1) + 0.373 (X_3)$$

โดยมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.258 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.876 ประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 76.80 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย ร้อยละ 33.12 โดยสามารถสร้างสมการการถดถอยในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้

สมมติฐานข้อที่ 2 ความพึงพอใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อศักยภาพ การท่องเที่ยวเมืองชะอำ

ค่า Tolerance มีค่าตั้งแต่ 0.367 ถึง 0.479 ซึ่งมีค่าไม่เกิน 1 แสดงว่าตัวแปรความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กันน้อย และเมื่อพิจารณาค่า VIF มีค่าอยู่ระหว่าง 2.086 ถึง 2.722 ซึ่งมีค่าไม่เกิน 10 แสดงว่า ตัวแปรความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กันน้อย จึงสามารถทำการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณได้ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่า Tolerance และค่า VIF ของการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความพึงพอใจการท่องเที่ยวที่มีผลต่อศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำ

ความพึงพอใจในการท่องเที่ยว	Tolerance	VIF
1. สิ่งดึงดูดใจ (Y_1)	0.367	2.722
2. สิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง (Y_2)	0.458	2.183
3. สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Y_3)	0.452	2.212
4. ที่พัก (Y_4)	0.479	2.086
5. กิจกรรมต่าง ๆ (Y_5)	0.444	2.254

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ (Y_1) โดยมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.221 สิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง (Y_2) โดยมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.228 สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Y_3) โดยมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.199 กิจกรรมต่าง ๆ (Y_5) โดยมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.190 และที่พัก (Y_4) โดยมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.079 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.871 ประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 75.90 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย ร้อยละ 36.62 โดยสามารถสร้างสมการการถดถอยในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าน้ำหนักความสำคัญของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำ โดยภาพรวม

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้า สมการตามลำดับความสำคัญ	B	S.E.	β	t	Sig
สิ่งดึงดูดใจ (Y_1)	0.221	0.037	0.246	6.014	0.000**
สิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง (Y_2)	0.228	0.032	0.260	7.113	0.000**
สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Y_3)	0.199	0.032	0.229	6.235	0.000**
กิจกรรมต่าง ๆ (Y_5)	0.190	0.032	0.223	6.004	0.000**
ที่พัก (Y_4)	0.079	0.037	0.077	2.163	0.031*
ค่าคงที่				0.219	
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R)				0.871	
ประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2)				0.759	
ประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว				0.756	
ความคลาดเคลื่อนในการทำนาย				0.36625	

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมการการถดถอยในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y}_{tot} = 0.219 + 0.221(Y_1) + 0.228(Y_2) + 0.199(Y_3) + 0.190(Y_5) + 0.079(Y_4)$$

สมการการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_{tot} = 0.246(Y_1) + 0.260(Y_2) + 0.229(Y_3) + 0.223(Y_5) + 0.077(Y_4)$$

สมมติฐานข้อที่ 3 สภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำที่มีผลต่อศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำ

ค่า Tolerance มีค่าตั้งแต่ 0.264 ถึง 0.511 ซึ่งมีค่าไม่เกิน 1 แสดงว่าตัวแปรสภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำมีความสัมพันธ์กันน้อย และเมื่อพิจารณาค่า VIF มีค่าอยู่ระหว่าง 1.956 ถึง 3.788 ซึ่งมีค่าไม่เกิน 10 แสดงว่า ตัวแปรสภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำมีความสัมพันธ์กันน้อย จึงสามารถทำการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณได้รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่า Tolerance และค่า VIF ของการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสภาพแวดล้อมการท่องเที่ยวเมืองชะอำที่มีผลต่อศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำ

สภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำ	Tolerance	VIF
1. ด้านกายภาพ (X_1)	0.511	1.956
2. ด้านสังคม (X_2)	0.264	3.788
3. ด้านวัฒนธรรม (X_3)	0.322	3.105

9. สภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำที่มีผลต่อศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำ ได้แก่ ด้านสังคม (X_2) โดยมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.359 ด้านกายภาพ (X_1) โดยมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.392 และด้านวัฒนธรรม (X_3) โดยมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.128 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.845 ประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 71.40 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย ร้อยละ 39.75 โดยสามารถสร้างสมการการถดถอยในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้

ตารางที่ 9 ค่าน้ำหนักความสำคัญของสภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำที่มีผลต่อศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำโดยภาพรวม

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้า สมการตามลำดับความสำคัญ	B	S.E.	β	t	Sig
ด้านสังคม (X_2)	0.359	0.048	0.390	7.451	0.000**
ด้านกายภาพ (X_1)	0.392	0.039	0.376	10.021	0.000**
ด้านวัฒนธรรม (X_3)	0.128	0.035	0.171	3.607	0.000**
ค่าคงที่				0.447	
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R)				0.845	
ประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2)				0.714	
ประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว				0.712	
ความคลาดเคลื่อนในการทำนาย				0.39754	

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมการการถดถอยในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y}_{\text{tot}} = 0.447 + 0.359 (X_2) + 0.392 (X_1) + 0.128 (X_3)$$

สมการการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_{\text{tot}} = 0.390 (X_2) + 0.376 (X_1) + 0.171 (X_3)$$

สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเมืองชะอำ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหาร ประธานชุมชน ผู้ประกอบการและนักธุรกิจ จำนวน 15 คน โดยผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

1. สภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยวและศักยภาพการท่องเที่ยวของเมืองชะอำ

สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ กล่าวโดยสรุป คือ ชะอำเป็นเมืองที่มีแรงดึงดูดทางด้านกายภาพค่อนข้างมาก เนื่องจากลักษณะของชายหาดเป็นชายหาดที่ยาวติดต่อกันถึง 5 กิโลเมตร และยังคงความเป็นธรรมชาติไว้ได้มากและมีสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ ที่น่าสนใจให้นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชมนอกเหนือจากชายหาดและที่สำคัญด้านการคมนาคมขนส่ง มีความสะดวกสบายมากทั้งการขนส่งสาธารณะและการเดินทางแบบส่วนตัว

สภาพแวดล้อมด้านสังคม กล่าวโดยสรุป คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมของเมืองชะอำ สมาชิกในสังคมการร่วมมือกันพัฒนาอย่างต่อเนื่องแต่ยังไม่โดดเด่นเท่าที่ควร เนื่องจากเมืองชะอำเป็นเมืองที่มีพื้นที่ในโซนด้านท่องเที่ยวค่อนข้างจำกัด เช่น พื้นที่ของตลาดสด ซึ่งเป็นสถานที่สำคัญเป็นองค์ประกอบของการมาท่องเที่ยวเมืองชะอำ โดยในปัจจุบันการจราจรและสถานที่จอดรถค่อนข้างเป็นปัญหา ทั้งนี้หน่วยงานที่รับผิดชอบก็ได้ดำเนินการปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา

สภาพแวดล้อมด้านวัฒนธรรม กล่าวโดยสรุป คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมของเมืองชะอำ นั้น สมาชิกในสังคมมีการร่วมมือพัฒนาชายหาดชะอำอยู่เสมอๆ มีการประชุมกันของหน่วยงานและกลุ่มที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาให้ชะอำเป็นพื้นที่ที่คงสภาพความเป็นธรรมชาติดั้งเดิมให้มากที่สุดแต่ก็ต้องอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวด้วย

2. ศักยภาพการท่องเที่ยวของเมืองชะอำ

กล่าวโดยสรุป คือ การที่จะสร้างความเข้มแข็งให้ชะอำเป็นเมืองที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวให้สูงขึ้นได้นั้นต้องดำเนินการสองด้านควบคู่กันไป คือ ปรับปรุง แก้ไข พัฒนา ข้อด้อย เช่น เรื่องของการจราจร สถานที่จอดรถ ให้เป็นระเบียบและเพียงพอที่จะรองรับนักท่องเที่ยวได้ ทั้งนี้ต้องไม่ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น อีกส่วนหนึ่งคือ ต้องสร้างสรรค์สิ่งใหม่ให้กับการท่องเที่ยว ซึ่งอาจจะเป็นรูปแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับลักษณะของพื้นที่ และเพิ่มการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นๆ เข้าไปแทนที่จะมีการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีแต่ชายหาดเพียงอย่างเดียวเช่น การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นต้น

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง สภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยวที่กระทบต่อศักยภาพการท่องเที่ยวของเมืองชะอำพบว่าประเด็นสำคัญที่สมควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านกายภาพ ด้านสังคม และด้านวัฒนธรรม และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้สภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำ ด้านกายภาพ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ ส่วนใหญ่เห็นว่าเมืองชะอำมีชื่อเสียงในด้านแหล่งท่องเที่ยวระดับประเทศ รองลงมา คือ เห็นว่าเมืองชะอำมีความพร้อมในเรื่องของสาธารณูปโภค มีสิ่งแวดล้อมและสภาพภูมิทัศน์ที่สวยงาม มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่ที่เหมาะสม และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสะอาด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชะอำเป็นเมืองที่มีแรงดึงดูดทางด้านกายภาพค่อนข้างมาก เนื่องจากลักษณะของชายหาดเป็นชายหาดที่ยาวติดต่อกันถึง 5 กิโลเมตร และยังคงความเป็นธรรมชาติไว้ได้มาก และมีสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ ที่น่าสนใจให้นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชมนอกเหนือจากชายหาด และที่สำคัญด้านการคมนาคมขนส่ง มีความสะดวกสบายมากทั้งการขนส่งสาธารณะและการเดินทางแบบส่วนตัว ซึ่งสอดคล้องกับบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ที่ได้สรุปผลการศึกษาไว้ว่า ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีสิ่งดึงดูดใจอย่างใดอย่างหนึ่งในการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยี่ยมชมสถานที่นั้นๆ ซึ่งสิ่งดึงดูดใจการท่องเที่ยวย่อมแตกต่างกันไปตามประเภทของทรัพยากรท่องเที่ยวโดยแต่ละกลุ่มจะสนใจสิ่งดึงดูดใจของทรัพยากรท่องเที่ยวแต่ละประเภทแตกต่างกันไปเช่นนักท่องเที่ยวกลุ่มหนึ่งอาจสนใจด้านความสวยงามของธรรมชาติก็ชอบที่จะไปเที่ยวภูเขาหรือหาดทราย หรือนักท่องเที่ยวอีกกลุ่มหนึ่งอาจสนใจด้านศิลปวัฒนธรรมก็ชอบที่จะไปเที่ยวชมวิถีชีวิตของชาวเขาหรือนักท่องเที่ยวอีกกลุ่มหนึ่งอาจสนใจด้านโบราณสถานก็ชอบที่จะไปเที่ยวชมอุทยานประวัติศาสตร์ เป็นต้น นอกจากนั้นภาพลักษณ์และราคาค่าเข้าชมของทรัพยากรท่องเที่ยวก็มีส่วนในการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้าไป

เยี่ยมชมทรัพยากรท่องเที่ยวในสภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำ ด้านสังคม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับ ได้ดังนี้ พื้นที่ในชุมชนเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว รองลงมา คือ ประชาชนในชุมชนมีความรู้และวิทยาการทางการท่องเที่ยว เมืองชะอำมีการประสานงานกันในสมาชิกของชุมชน มีการร่วมมือกันของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยว และสภาพแวดล้อมของชุมชนได้รับการพัฒนาที่ดีและที่สภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำ ด้านวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับ ได้ดังนี้ มีการรณรงค์ให้มีการอนุรักษ์พื้นที่ท่องเที่ยวที่มีการร่วมมือพัฒนาพื้นที่ให้เป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมและชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน มีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมในพื้นที่แบบเดิมๆ และกิจกรรมการท่องเที่ยว มีความเหมาะสมกับสภาพวัฒนธรรมของพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับ รลิกา อังกูร (2551 : 119-123) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวภายใต้ศักยภาพและข้อจำกัดของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ผลการวิจัยพบว่า สถานการณ์การท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ประกอบด้วย การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม โบราณสถาน การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การสัมผัสวิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงวิชาการ นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อนสภาพทั่วไปของการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์และการตลาด การคมนาคมและสาธารณูปโภค และการบริการ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละพื้นที่โดยมีส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษา คุณลักษณะหรือปัจจัยที่ส่งผลต่อความนิยมของนักท่องเที่ยวในการเลือกมาท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน พบว่า คุณลักษณะทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ด้านลักษณะทางสังคม ด้านมิติทางศิลปวัฒนธรรม ด้านคุณค่าการเรียนรู้และการศึกษาและด้านการบริหารจัดการส่งผลต่อความนิยมในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเมืองชะอำ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านที่พัก ด้านสิ่งที่ดึงดูดใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ด้านกิจกรรมต่างๆ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของเมืองชะอำมีการร่วมมือกันเป็นอย่างดีในการปรับปรุงและพัฒนาองค์ประกอบด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และสอดคล้องกับ สุนิษา เพ็ญทรัพย์ และปวันรัตน์ แสงสิริโรจน์ (2555 : 54-57) ได้วิจัยเรื่องพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ทัศนศึกษา บ่อน้ำพุร้อนรักษาวารีณ โดยรวมและรายด้าน คือ ด้านสถานที่ ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ และด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวในระดับมาก โดยระดับของความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเมืองชะอำ ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผลดังนี้ ความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเมืองชะอำ ด้านที่พัก อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ความหลากหลาย และจำนวนที่เพียงพอของที่พัก รองลงมา คือ ความเหมาะสมของระยะทางจากที่พักถึงแหล่งท่องเที่ยว และความเหมาะสมของราคาที่ที่พัก และการบริการ

ความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเมืองชะอำ ด้านสิ่งที่ดึงดูดใจ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ความมีชื่อเสียงและความเก่าแก่ของแหล่งท่องเที่ยว รองลงมา คือ ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว และความหลากหลายและความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเมืองชะอำ

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การมีสถานที่อำนวยความสะดวก เช่น ธนาคาร โรงพยาบาลฯ รองลงมา คือ มีความพร้อมของสาธารณูปโภค เช่น น้ำ ไฟฟ้า โทรศัพท์ฯ และสามารถเข้าถึงการบริการต่างๆ ได้ในกรณีฉุกเฉิน

ความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเมืองชะอำ ด้านกิจกรรมต่างๆ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ความสะดวกสบายในการซื้อสินค้า/อาหาร รองลงมา คือ มีความหลากหลายของกิจกรรมทางทะเล และมีความหลากหลายของสถานบันเทิงต่างๆ ความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเมืองชะอำ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ความสะดวกสบายของสถานีรถโดยสาร รองลงมา คือ ความสะดวกสบายและความปลอดภัยในการเดินทางและตารางเวลาของรถโดยสารมีความแน่นอน

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพการท่องเที่ยวของเมืองชะอำ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านเศรษฐกิจ และด้านการจัดการ และบริการการท่องเที่ยว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเมืองชะอำเป็นเมืองที่ค่อนข้างมีความพร้อมในด้านต่างๆ รวมไปถึงศักยภาพทางการท่องเที่ยว ซึ่งพิจารณาได้จากมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีความเหมาะสมและคงลักษณะเดิมไว้ไม่ค่อยมีความเปลี่ยนแปลง มีการบริหารจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของหน่วยงาน กลุ่มที่เกี่ยวข้องอยู่เสมอๆ อีกทั้งยังเป็นเมืองที่นักลงทุนค่อนข้างให้ความสนใจที่จะเข้ามาลงทุนในธุรกิจด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ รลิกา อังกูร (2551: 119-123) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวภายใต้ศักยภาพและข้อจำกัดของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ผลการวิจัยพบว่า ศักยภาพและข้อจำกัดในการพัฒนาการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบนมีความโดดเด่นทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณสถาน มีความหลากหลายในเรื่องชาติพันธุ์ และเอกลักษณ์ในวิถีชีวิตของชุมชนเป็นแหล่งรวมของภูมิปัญญาทางศิลปวัฒนธรรมและงานหัตถศิลป์ มีความสมบูรณ์ในภาคการเกษตร แนวทางในการพัฒนาศักยภาพและปรับแก้ไขข้อจำกัดให้สามารถเอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบนได้อย่างยั่งยืน กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน มีความโดดเด่นทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณสถานและกิจกรรมทางศาสนาซึ่งสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามอัยาศัยควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวได้ แนวทางการบูรณาการการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบนเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การบูรณาการในระดับกลุ่มจังหวัดที่ควรดำเนินการ ได้แก่ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ควรพิจารณาให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามอัยาศัยที่มีชีวิต และการสร้างเครือข่ายเพื่อการท่องเที่ยวเกี่ยวกับทุกภาคส่วน สำหรับการบูรณาการในระดับชุมชนและระดับจังหวัดที่ควรดำเนินการ ได้แก่ การหนุนเสริมให้ชุมชนได้ทบทวนศักยภาพของตนเองที่สามารถผลักดัน

ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ และควรมีการจัดทำแผนการท่องเที่ยวที่ชัดเจนว่าจะมุ่งเน้นไปในทิศทางใดตลอดจนการสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในระดับชุมชน

หากพิจารณาศักยภาพการท่องเที่ยวของเมืองชะอำ เป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้ศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำ ด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ชะอำมีรายได้จากการท่องเที่ยวสูง รองลงมา คือ ประชาชนในชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยวสูง เมืองชะอำได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเข้ามาประกอบธุรกิจอย่างแพร่หลาย ประชาชนที่พบเห็นมีความเป็นอยู่ที่ดีและมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี และสภาพแวดล้อมของชุมชนได้รับการพัฒนาที่ดี ศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำ ด้านการจัดการและบริการการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจ และให้บริการการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี รองลงมา คือ ชะอำมีมาตรฐานความปลอดภัยที่ดี สร้างความอุ่นใจให้กับท่าน ชะอำมีการวางแผนและบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ดี ชะอำมีมาตรฐานการบริการในด้านต่าง ๆ ที่ดี และชะอำมีการประสานงานระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและพัฒนาการบริการที่ดี

4. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว เมืองชะอำ พบว่า ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวได้แก่ สภาพแวดล้อมด้านสังคม สภาพแวดล้อมด้านกายภาพและสภาพแวดล้อมด้านวัฒนธรรม ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ สิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ กิจกรรมต่าง ๆ และที่พักผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการท่องเที่ยวเมืองชะอำที่มีผลต่อศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชะอำได้แก่ ด้านสังคม ด้านกายภาพ และด้านวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ เชลดอน (Sheldon, 1971: 6) ได้ศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางภาคเหนือของประเทศไทย: การสำรวจความตระหนักและศักยภาพ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกระบวนกรส่งเสริมภาคเหนือของประเทศไทย เพื่อจุดประสงค์ในการพักผ่อนหย่อนใจ พื้นที่จำนวนมากได้รับการคุ้มครอง เป็นผลมาจากการพัฒนาและมลภาวะที่เพิ่มขึ้น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นทางเลือกหนึ่งเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว งานวิจัยนี้สำรวจความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์ผลเสียของทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและแรงกระตุ้น ผลการวิจัยพบว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะบรรลุเป้าหมาย ถ้าอุตสาหกรรมยึดหลักต่อไปนี้อย่างเคร่งครัด คือ การปรับปรุงการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อเพิ่มความพึงพอใจให้ผู้เยี่ยมชม ความหลากหลายของการดำรงชีพของสัตว์ป่าที่นอกเหนือการละเล่นพื้นเมืองและการล่องเรือ อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์เป็นกรณีศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยวที่กระทบต่อศักยภาพการท่องเที่ยวของเมืองชะอำ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานต่างๆ สามารถนำข้อมูลที่ค้นพบจากการศึกษามาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ รวมทั้งให้ความสำคัญกับการบริหารและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบาย จัดทำแผนพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพทางการท่องเที่ยวของเมืองชะอำให้สูงขึ้นอีกด้วย
2. ภาคประชาสังคมที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรเข้ามามีส่วนร่วมในพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพของการท่องเที่ยว เพื่อเป็นการสร้างความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวให้เมืองชะอำ
3. เทศบาลเมืองชะอำและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างกระบวนการการเรียนรู้ ความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติเชิงบวกในการที่จะมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยว รวมทั้งให้แนวทางในการทำธุรกิจการท่องเที่ยวที่ต่อยอดจากการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในปัจจุบันด้วย
4. เทศบาลเมืองชะอำควรสร้างเครือข่ายหรือภาคร่วมกับองค์กรด้านการท่องเที่ยว หรือท้องถิ่นใกล้เคียง เพื่อส่งเสริม ประชาสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวร่วมกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงแนวทางหรือกลยุทธ์ในการสร้าง/พัฒนาศักยภาพทางการท่องเที่ยวของเมืองชะอำ เพื่อให้เกิดศักยภาพทางการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน
2. ควรศึกษาสภาพพื้นที่ที่จัดการท่องเที่ยวทั้งก่อนและหลังการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยว เพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นและเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพทางการท่องเที่ยวของเมืองชะอำต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา และเพ็ญศิริ ศรีคำภา. (2557). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน.

สิริกร เลิศลัคนาธาร. (2557).การพัฒนาคู่มือการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในภาคใต้ฉบับการ์ตูนภาษาต่างประเทศ.

รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

รลิกา อังกูร .(2551). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวภายใต้ศักยภาพและข้อจำกัดของกลุ่มจังหวัดภาคกลาง

ตอนบน. วารสารสุขุทัยธรรมมาธิราชปีที่ : 21 ฉบับที่ : 1 เลขหน้า : 119-135

สุนิษา เพ็ญทรัพย์ และปวันรัตน์ แสงศิริโรจน์. (2555). พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ กรณีศึกษา บ่อน้ำพุร้อนรักษะวารินอำเภอเมือง จังหวัดระนอง.

รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ภาษาต่างประเทศ

Knight Frank Research. (2012). The Wealth Report .

Sheldon, M. E. (1971). Investments and Involvement as Mechanisms Producing Commitment to the Organization. Administrative Science Quarterly. 16, 2 (June): 143-150.